

Кулінарна класифікація має за мету виявлення корисних харчових властивостей плодів та можливість їх використання за різних способів переробки. Дана класифікація пропонує поділ плодів на овочі та фрукти. За цією класифікацією плоди старстоцвіту (маракуї) позначають як фрукт.

Отже, за даними огляду наведених класифікацій, плід страстоцвіту м'ясо-червоного, відомий як ягода або фрукт маракуя і ці його назви також можуть бути використані при пошуку і відборі матеріалу в процесі інтродукції в Лісостепу України.

Список використаних джерел:

1. Красовський В. В., Черняк Т. В., Онішко В. В., Гапон С. В. Перспективи інтродукції страстоцвіта м'ясо-червоного (*Passiflora incarnata* L.) в Лісостепу України. *Охорона біорізноманіття та історико-культурної спадщини у ботанічних садах та дендропарках* : матеріали Міжнар. наук. конф., м. Умань, 28-30 верес. 2021 р. Умань, 2021. С. 188–191. URL: <https://doi.org/10.37555/2707-3114.1.2021.247676>;
2. Красовський В. В., Черняк Т. В., Федько Р. М., Тимошенко Л. М. Господарсько-біологічна класифікація субтропічних плодових культур колекції Хорольського ботанічного саду. *Агроекологічний журнал*. 2022. № 2. С. 64–73. DOI: <https://doi.org/10.33730/2077.4893.2.2022.223319>
3. Меженський В. М., Меженська Л.О., Красовський В. В., Черняк Т.В., Федько Р. М. До питання впорядкування українських назв рослин. Повідомлення 13. Таксономічне різноманіття та назви субтропічних плодових рослин колекції Хорольського ботанічного саду. *Сортовивчення та охорона прав на сорти рослин*. 2022. Т. 18, № 1. С. 14–23. DOI: <https://doi.org/10.21498/2518/1017.18.1.2022.257583>
4. Осика В.А. Товарознавство. Харчові продукти. Розділ Фрукти, ягоди, овочі, гриби та продукти їхньої переробки: О.К.Л. Київ : КНТЕ, 2013. 100 с.
5. Попова Н. В. Пасифлора інкарнатна. Фармацевтична енциклопедія. URL: <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/9014/pasiflora-inkarnatna>.
6. Чебан С. Д., Долід А. В., Сіленко В. О., Чередниченко Л. І. Цитрусові та субтропічні плодові культури. Кам'янець-Подільський, 2013. 198 с.

ДЕКОРАТИВНІ РОСЛИНИ ЛУК РОМЕНСЬКО-ПОЛТАВСЬКОГО ГЕОБОТАНІЧНОГО ОКРУГУ

Жук М. В., аспірантка

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

При вивченні флори лук Роменсько-Полтавського геоботанічного округу нами встановлено видовий склад, який нараховує 601 вид. Аналіз їх екосистемних послуг постачання виявив, що другою за кількістю видів є група декоративних рослин. Вони представлені 315 видами, що від загальної кількості виявлених лучних рослин становить 52,4%. Окрім того, із них 174 види мають лікарські властивості (55,2%), 173 види (54,9%) – медоносні, 139 (44,1%) – кормові, 53 (16,8%) – вітамінні, по 52 (16,5%) – ефіроолійні та фарбувальні, 47 (14,9%) – харчові, 46 (14,6%) – жиролійні, 30 (9,5%) – отруйні, 19 (6%) – фітомеліоративні. 19 декоративних видів (6%) є рідкісними, із них 10 занесені до Червоної книги України, 7 – до Списку регіонально рідкісних рослин Полтавської області, 2 – до Списку регіонально рідкісних рослин Сумської області, 2 – до CITES.

Аналіз систематичної структури декоративних рослин лук показав, що вони належать до 175 родів, 57 родин, 38 порядків, 2 класів, 1 відділу.

Серед родин найбільшою за кількістю видів є Asteraceae, котра має 64 представники (20,3%), Fabaceae – 26 видів (8,2%), Lamiaceae та Scrophulariaceae – по 21 виду (6,7%), Caryophyllaceae – 20 (6,3%), Rosaceae – 16 (5,1%), Poaceae – 14 (4,4%), Ranunculaceae – 10 (3,2%), Cyperaceae – 8 (2,5%), Juncaceae – 7 (2,2%), Salicaceae – 6 (1,9%). Інші 45 родин мають малу кількість видів.

Найбільш наповнені видами роди є *Trifolium* L. та *Veronica* L., вони нараховують по 8 видів (2,5%), *Inula* L. – 7 (2,2%), *Achillea* L. та *Centaurea* L. – по 6 (1,9%), *Salvia* L. – 5 (1,6%). Решта 169 родів є маловидовими та складають 89,1 %.

За основною біоморфою домінують трав'янисті багаторічні рослини, яких виявлено 228 видів (72,3%). Трав'янистих однорічних нараховано 29 видів (9,2%), а дворічних – 21 вид (6,7%), дерев – 17 (5,4%), чагарників – 13 (4,1%), напівчагарничків – 4 (1,3%) та чагарнички – 3 (1%).

Розподіл декоративних видів лук за життєвою формою згідно з К. Раункієром показав, що переважають гемікриптофіти – 193 види (61,3%). Геофітів виявлено 46 видів (14,6%), фанерофітів – 29 (9,2%), терофітів – 28 (8,9%), хамефітів – 12 (3,8%), гелофітів – 7 (2,2%).

За типом вегетації значно переважають літньозелені рослини, яких нараховано 198 видів (62,9%). Літньо-зимовозелених – 87 видів (27,6%), ефемероїдів – 18 (5,7%), весняно-літньозелених – 5 (1,6%), вічнозелених – 4 (1,3%), ефемерів – 3 (1%).

Серед декоративних рослин виявлено 167 видів (53%) із стрижневим типом кореневої системи, 142 (45,1%) – мичкуватим, 6 (1,9%) – стрижнево-мичкуватим.

За типом надземних пагонів спостерігається домінування двох груп –напіврозеткових (149 видів, 47,3%) та безрозеткових (138 видів, 43,8%). Розеткові представлені найменше – 28 видів (8,9%).

За типом підземних пагонів каудексових рослин виявлено 100 видів (31,7%), короткокореневищних – 84 (26,7%), без видозмін – 64 (20,3%), довгокореневищних – 49 (15,6%), бульбокореневищних – 9 (2,9%), цибулинних – 5 (1,6%), бульбоцибулинних – 4 (1,3%).

Аналіз екологічних особливостей декоративних рослин лучних фітоценозів показав, що за зволоженням ґрунту найбільш представленою є група субмезофітів – 96 видів (30,5%). Мезофітів нараховано 77 видів (24,4%), гігромезофітів – 60 (19%), субксерофітів – 42 (13,3%), гідрофітів – 20 (6,3%), пергідрофітів – 12 (3,8%), ксерофітів та субгідрофітів – по 2 (0,6%).

За змінністю зволоження ґрунту гемігідроконтрастофобів виявлено 140 видів (44,4%), гемігідроконтрастофілів – 112 (35,6%), гідроконтрастофобів – 22 (7%), гіпергідроконтрастофілів – 5 (1,6%), гіпергідроконтрастофобів – 2 (0,6%).

Розподіл досліджених декоративних рослин за кислотним режимом ґрунту показав домінування двох екологічних груп – субацидофілів (137 видів, 43,5%) та нейтрофілів (132 види, 41,9%). Ацидофіли представлені 31 видом (9,8%), перацидофіли – 5 (1,6%), базифіли – 4 (1,3%), гіпербазифіли – 1 (0,3%).

За сольовим режимом ґрунту виявлено домінування семіевтрофів, які містять 154 види (48,9%). Евтрофи мають 64 види (20,3%), мезотрофи – 63 (20%), субглікотрофи – 14 (4,4%), семіоліготрофи – 8 (2,5%), глікотрофи – 4 (1,3%), мезогалотрофи – 3 (1%).

Серед декоративних рослин досліджених лук за вмістом карбонатів у ґрунті встановлено наступні групи: акарбонатофіли – 119 видів (37,8%), гемікарбонатофоби – 100 (31,7%), гемікарбонатофіли – 66 (21%), карбонатофіли та карбонатофоби – по 12 (3,8%), гіперкарбонатофіли – 1 (0,3%).

За вмістом азоту в ґрунті виявлено гемінітрофіли (158 видів, 50,2%), субанітрофіли (76, 24,1%), нітрофіли (69, 21,9%), еунітрофіли (7, 2,2%), анітрофіли (1, 0,3%).

По відношенню до освітленості домінують субгеліофіти – 254 види (80,6%). Гемісциофіти мають 28 видів (8,9%), геліофіти – 26 (8,2%), сциофіти – 2 (0,6%).

Отже, отримані результати аналізу декоративних рослин лук Роменсько-Полтавського геоботанічного округу можуть бути використані під час вилучення цих видів з метою

селекціонування та подальшої реалізації отриманих нових видів, задля збереження рідкісних представників у ботанічних садах та для розведення на присадибних ділянках.

Список використаних джерел:

1. Didukh Ya. P. The Ecological Scales for the Species of Ukrainian Flora and Their Use in Synphytoindication. Kyiv : Phytosociocentre, 2011. 176 p.
2. Екофлора України / відпов. ред. Дідух Я. П. та ін. Київ : Фітосоціоцентр, 2004. Т. 2. 480 с.
3. Екофлора України / відпов. ред. Дідух Я. П. та ін. Київ : Фітосоціоцентр, 2002. Т. 3. 496 с.
4. Екофлора України / відпов. ред. Дідух Я. П. та ін. Київ : Фітосоціоцентр, 2007. Т. 5. 584 с.

TYOLOGICAL ASPECTS AND ASYMMETRY CONTRIBUTION IN HEALTHY LIFE STYLE MAINTAINING

Zhukova Maryna

Cand.med.sci., Physiology chair associate professor

Tkachenko Olena

Cand.med.sci., Physiology chair assistant

Ettahiri Wassim

International student, profile "Dentistry"

Poltava State medical university

Healthy life style belongs to multi-factorial category. Human typological aspects or typological belonging represents one of contributive factors in turn having a complex nature.

Weight proper maintaining and therefore overweight, obesity and underweight are worldwide problem; it describes ethnic, age or ethnic-age typological aspect. One can differentiate child and adolescent obesity separately [2], the one in Asian countries [3]. Superior-inferior asymmetry, ethno-age typological aspect and urbanization factor impact represented the subject of the scientific work about prevalence of overweight, obesity, and abdominal obesity (pathological inferior asymmetry) among urban Saudi adolescents with gender and regional (thus ethnic) variations taking into consideration [1]. It is rather important to assess anthropometric status in